

זואולוגיה דרך עור בשמים

באביב 1899 ענד זואולוג דני, ה. ס. מור-טנסן, את הטבעת הראשונה על רגלו של אוז'בר. מטרתו של מורטנסן: קבלת אינפורמציה על מקום ומועד המצאו העתידי של אוז'בר, אותו יהיה אפשר לזהות, לכשימצא לפי הטבעת, אם כי אוז'בר של מור-טנסן לא נצוד מעולם, לא נרתעו הדני ואל-פי חוקרים אחרים לענד טבעות על רגליהם, ציטאריהם וכנפיהם של מיליוני עופותי-בר משך 55 השנים הבאות.

החודש, ערב התחלת ענידת הטבעות השנתית בארצות-הברית ובאירופה, פרסם זואולוג אנגלי, אלן פריץ, מחקר רב-עניין על תוצאות מבצעי-הענידה השנתיים. מתוך חצי מיליון העופות לשנה המטובעתיים בארצות-הברית, 85 אלף העופות בבריטניה ו-100 אלף הנוספים ביבשת-אירופה לא נצודים יחד עם 30 עד 40 אלף לשנה. ואם כי החלק הניכר של העופות המטובעתיים הנצודים הם אוז'בר הנפלים קרבן לצידים בעלי תיאבון, הגיעו הזואולוגים, בכל זאת, לידעה מקפת של אוז'ברי-הגידול ונתיבי-ההגירה השנתיים של רוב סוגי עופות-הבר.

אהבת סנוניות, הטבעת, הצבעונית על פי רוב, והנושאת את תאריך ומקום הענידה, סיפקה גם אלפי-עובדות על מהירות טיסתו היומית של עוף-הבר ועל אורך חייו. הופע-תו של סככי, שזכה לטבעת קיצית בשחיץ, בחורף הבא בחוף הזהב המערב-אפריקאי אינה נדירה. שכיתה פחות היא הגירתו של רוזיר הונגרי לפקיסטן, מרחק 5000 ק"מ. אך גם לשם בא הזוריר. שיא המרחק אותו עבר עוף-בר בעל טבעת (ושנצוד) עד היום: שחף מערב-גרינלנדי, שעבר משך 12 שבועות את 16 אלף הקילומטרים המפרידים בין האזור הארקטי לעיר דורבאן שבדרום-אפריקה.

עופות הבר העוברים מרחקים קטנים מאלה מאבדים רבע עד שליש ממשקלם, אך לא תמיד הם מאבדים בהודמנות זאת גם את בני זוגם. הזואולוגים יודעים לספר על זוגות של סנוניות (אלה המבשרות, כידוע, את האביב) שזוהו שנה אחר שנה כשהם חוזרים מארצות-החום לאירופה, מלוחים או-תם בני זוג. כתעודת-נושאין משמש במקרה זה זוגי-הטבעות על רגלי הסנוניות.

יתכן כי הטיסה המהירה אינה מאפשרת לבני הזוג להפריד, גם לו רצו בכך. עוף-בר מהגר עובר לפחות 60 ק"מ ליום טיסה, מהירות נמוכה ביותר בהשוואה לשיא ה-יודע עד כה: סלעית אפורה שעברה מי גרינלנד לצרפת, משך 43 שעות טיסה, במהירות של 540 ק"מ ליום.

ימי שחף. הגילוי המעניין ביותר בכל פרשת הטבעות היא אפשרות קביעת בין-עוד גידת-הטבעת לציד-העוף נקבע כי אין דורו החי יותר משנתיים וחצי וכי עוף-הים ה-טיפוסי, השחף, חי בממוצע עשרים שנה. אופייני הוא שזקן העופות המטובעות ש-נצוד עד היום הוא שחף גרמני שנצוד 23 שנים אחר שזכה לטבעת בימי אפרוחותו.

כבכל שיא מדעי יש מערערים גם על שיא זה. יש הסבורים כי נכון המעשה בחוקר הולנדי אלמוני שענד משתו שדמה לטבעת על צווארו של אוז'בר בשנת 1800 ולא התפלא כלל לשמוע כי אוז'בר נצוד, כעבור 35 שנים, על ידי צייד גרמני, בעיר הנמל דאנציג. אומר פרי, בהגיבו על סיפור זה: "כנראה שחיהם של אוז'בר נתקצרו מי-אוד (ל-5-10 שנים) משך 150 השנים ה-אחרונות."

מחקר כוכב נולד במעבדה

האופיום מפורסם מאד בעיקר בגלל שורה ארוכה של משפטים נגד אנשים המשתמשים בו כסם ארוקטי. הוא מוכרז בעיקר לארצות המזרח, בדרומים שונות. אולם האופיום ידוע גם כחומר רפואי.

עפולו מרחיקת-הכאב והמדדימה של ה-אופיום, המתקבל על-ידי איסוף שרף פרגים והנראה כדבק שחור, היתה ידועה כבר לפני אלפי שנים. משך כל אותו זמן ניסו לבדוד את מרכיביו השונים של האופיום. רק ב-1805 הצליח רוקח גרמני סטרורנר, לבדוד

מהאופיום חומר חמי נקי ולכן צבע, המהווה כעשירית ממשקל האופיום, אותו כינה, על-שם סגולותיו, בשם מורפין (ולא מורפיום, כפי שהוא נקרא בטעות), האומר ביונית "שינה".

ב-1925 פרס נובל, סיר רוברט רוברטסון, לקבוע נוסחה חמימת מסובכת במאד, אך מתקבלת על הדעת, של המורפין.

חרס במבחנות. החימאים לא שקדו על שמרי נוסחת רוברטסון. לגביהם לא היתה הנוסחה מוכחת עד שלא יכלו ליטול את מרכיביו של המורפין, בהתאם לאותה ה-נוסחה, להרכיבם ולקבל את המורפין מעב-דה. בהשגת מטרה זאת, סינתיות המורפין, התחבטו חימאים רבים, כולל בעל הנוסחה, סיר רוברט, והעלו חרס במבחנותיהם.

שיטות העבודה החימיות שנתחדשו בשנות מלחמת העולם השנייה הפכו לאפשרית את סינתיות המורפין, שזכה בינתיים, בגלל קושי קבלתו במעבדה, בתואר "כוכב האקרובטים

הוליבוד בטי גרייבל החזירה

המבקרים במועדוני-הלילה המפוארים, רו-אים תמיד לפני המיקרופון זמרת בלונדית, ארמונית או שחרחרות בשמלת-ערב החושפת את כתפיה וקצת יותר מזה, עם שלל עדיים העושים אותה דומה לאילן הג'המוולד. לא שונה מבנות לוחים.

ג'ון גיילברט סברה כי תמורת כספו ה-טוב, גביע ללקוח לראות קצת יותר מאשר זמרת שתולה בתוך שמלה רחבה. כדי לא לדמות לצבא הפרימדונות מסוג זה, בחרה ל-עצמה בהופעתה במוקאמבו תלבושת מיוחדת: אותה המציא ראשה החמוד בן העשרים: חולצה גברית לבנה ארוכת-שוליים, פרופה כמעט עד לחגורה, מכנסיים קצרים שחורות הדבוקים כעור לגוף תמיך. רגליה, שגרמו ל-בטי גרייבל להחזיר, היו נתונות בגרבי-רשת דקיקות, נעולות נעליים גבוהות-עקב. העיניים הצמאות התעכבו על רגליה וגו-

זמרת ג'ון גיילברט
נשימתם של הזכרים נעצרה

רתה טפסו ועלו לפניה, נתקלו בפה חגיגי, שנינים ללא דופי וזוג-עיניים כחולות מואר-כות. שורה השחור היה עשוי בתסרוקת נעריית.

ג'ון פשטה את זרועותיה, התפתלה לפני המיקרופון קדימה ואחורה, עצרה את נשימתם של כל הזכרים במקום, כשהיא מתעלמת מעניינת המרצחות של בנות-מינה, שאחת מהן, נדיבה יותר מרעותיה לא יכלה להנמע מן ההערה: "היא יכולה גם לשרי".

שירתה היתה אמתלה להחתים אותה עה סרט בשם בירות אדומות.

סרטים פאט ומייק

— מי יצר אותך?
— אתה, מייק.
— למי אתה שייך?
— לך, מייק.
— מה יקרה אם אעזוב אותך?
— אפול לבין ואשאר שם.
שלוש שאלות אלה שואל מייק, (ספנסר טרייסי) מארגן ספורט את בן חסותו והמתאגרף שלו, הוקו, בעל מוח של ראש סיכה (אלוי ריי). פרט להוקו המתאגרף, הוא גם אדונם של: (א) סוסה בשם גלי, (ב) אתלטיה בשם פאט (קטרין הפבורן).

קטרין הפבורן היא אוסף של עצמות מחוברות על ידי נמשים, בעלת כעור נהר, ואישיות קולנועית חזקה. הנמשים שעל גופו של ספנסר טרייסי, אינם מבטלים גם כן, צרופם של שניים אלה שכתב מוזמן חגגו את יום הולדתם הארבעים — מהוה את אחד הזוגות הקולנועיים המוצלחים ביותר. **פאט ומייק** הוא סרטם המשותף השביעי

שתסריטו נכתב על ידי רות גורדון וגארסין (בצלע אדם נבראה) קאנין. מייק פוגש את פאט בתחרות גולף, ממנה את עצמו למארגן שלה מגלה שהיא יודעת גם: (1) לשחק טניס, (2) לשחק כדור סל (4) קצת ל-התאגרף. קללה אחת רובצת על פאט, כל פעם שארוסה מופיע בתחרויותיה, נועץ בה מבט של דג, היא מפסידה.

בין תחרות אחת לשניה (תחרות הגולף תופסת את חצי הסרט) מגלה פאט לאט לאט, שהיא אוהבת את מייק הבוס הקשות שלבו לב זהב. גם הוא אינו אדיש אליה. הוא מה-קומס לרגע כאשר היא משכיבה בשתי מכות אגרוף, שני גנגסטרים המתנכלים לו, רואה בזאת עלבון לגבריותו, אולם נכנע לבסוף, פאט, נוטלת את הרסן לידיה, רוכבת עליו ושואלת אותו את שלש השאלות. "מי יצר אותך", "למי אתה שייך?", "מה יהיה אם אעזוב אותך?", כשמייק משיב עליהן בהכי נעה.

כאמור, תפסו התחרויות חלק נכר של ה-סרט, השאירו מעט מקום למצבים קומיים. התסריט מאכזב במקצת, אולם על כל לקויים אלה מכסה משחקם הגהדר של טרייסי והפ-בורן.

רובי ג'ונס

מלודרמה בשלש מערכות
הנפשות הפועלות:
רובי, יפהפיה דרומית בעלת טיפה של דם כושי.

בואק — גינטלמן דרומי ואמביציוני
ג'ים גינטרי — גינטלמן דרומי עשיר מאד אחיה המטרופ של רובי.

מערכה ראשונה

הרקע — אזור הבצות של קרוליינה הצפונית. בבית אביה של רובי, צייד חתיק ערכת מסיבה לכבודו של בואק שחזר מדרום אמ-ריקה, לשם נסע אחרי שהשתעשע עם רובי בת ה-16, חוזר משם עם רעיונות חדשים לעבוד אדמתו.

רובי (גינטרי ג'ונס) תערובת של סקרלט אוהרה ומרילין מונרו, סראית קטנה החייה ליד הביצות, מחליטה שהפעם לא ימלט ממנה בואק. בהלוך, שהוא פרודיה לזה של מונרו, ובבגדי עבודה צרים עד למחנק, היא מגרה את בואק, (צירלסון הוסטון) נושקת וסורסת אותו חליפות. בואק מצליח לשכנע אותה, משך כמה דקות שהם נוצרו אחד למען השני. הם מתעללים, שמה של רובי מוכתם בעיר — אולם בואק מחליט להתחתן עם לידי, בעלת דם כחול, והרבה כסף.

מערכה שנייה

ידידתה היחידה של רובי, לאטי, אשתו של יריד המשפחה ג'ים גינטרי (קרל מלודן), ה-מיליונר המקומי, שמשך שנים גדל את רובי המתבגרת בביתו, מתה אחרי מחלה ארוכה. ג'ים, שהיה מאוהב ברובי עוד בתחילת הס-רט, מבקש את ידה של רובי, מבטיח לה שכל העיר תכרע בפניה ברוך, היא תתקבל לטרק-לינים. רובי מסכימה. השניים חיים משך כמה דקות קולנועית חיים מאושרים, עד אשר, באחד הנשפים היא פוגשת את בואק, השניים רוקדים ושוכחים את כל העולם, כולל הבעל. הבעל נעלב מאד בתחילה מתפייס עם אשתו בסוף-הערב, מוזמן אותה לשייש על ספינתו הקטנה, דקה אחרי שרובי הבטיחה לו שהיא אוהבת אותו, באה רוח, מעיפה את אחד-התרגים על ראשו הוא נהרג ונופל לימ.

מערכה שלישית

כל העיר סבורה שרובי רצחה אותו כדי לזכות סופית בבואק. הם משמיצים אותה, זורקים אבנים בתלונותיה. היא מחליטה ל-הראות להם. מסתבר שכל העיר, כולל בואק, חייבת לבעלה המון כסף מסבה זו או אחרת. היא גובה את החובות, מרוששת אותם כליל, מנסה לפתות את בואק אותו היא אוהבת אהבה אמיתית, לא מצליחה. הורסת גם אותה, אחרי שהציפה את אדמתו במי-מלח.

בואק הבור הולך אחריה, מנסה ליד ה-ביצות לחנוק אותה, מתחרט, נושק לה, מגלה שבעצם גם הוא אוהב אותה. כאן מתערב הגורל האכזר בדמות אחיה המטרופ הממלמל פטוקי התיילים תוך פריטה על מגדולינה. הוא הורג את בואק.

רובי, שהכל נגדה, עוזבת את עמדתה, הו-לכת להיות רבי-חובל על אניית-דייג.

— סוף —

כתב אשמה ונסיף נגד החברה, מוגש תוך משחק טוב על ידי גינטרי (קארי) ג'ונס.

העולם הזה ממדיץ עץ
פאט ומייק